

MEMORIAŁ

Generał Marii Wittek

Oprac. A. Rój. 2014.

Adres

LIP

broda od. i zdy

St. sierz

KASICKA Helena

zd... 4

1870/USK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

α. 1870/USK
KASICKA Helena

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie

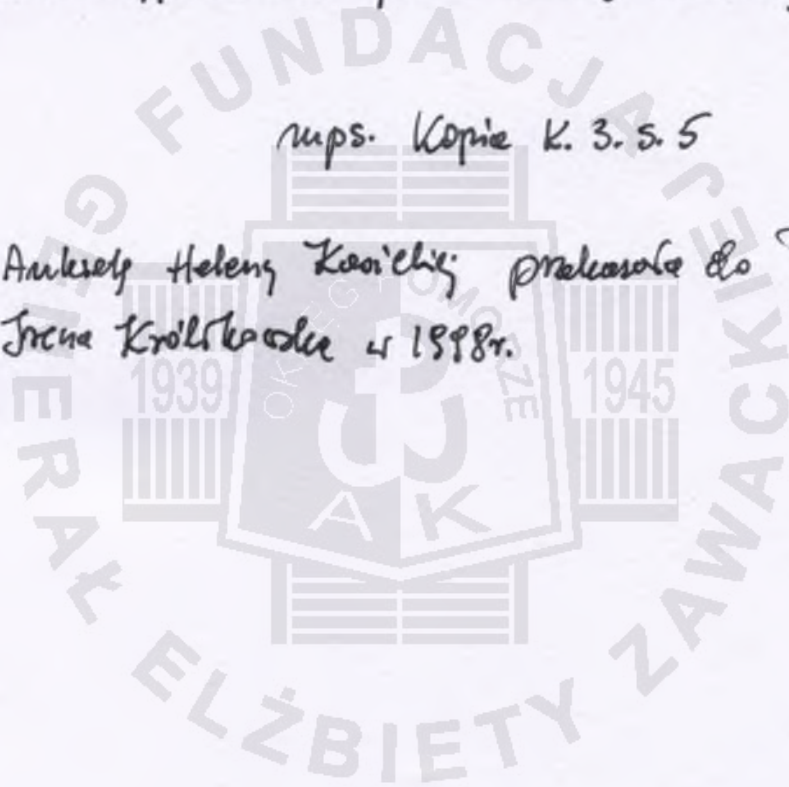
I/3 Inne materiały dokumentacyjne dot. osób nieobecne

Ankieta anonimowa oprac. przez Irenę Kroltkowską
z Gantzerą w 1967 w celu badania losów kombatanek
II woj. Armii W.P.

Ankieta uzupełniona przez Helenę Kowicką, podpisana
w Warszawie

mps. Kopia k. 3. s. 5

Ankieta Heleny Kowickiej przekazana do Fundacji:
Irena Kroltkowska w 1998r.

252 21/16

ANKIETA

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę wic uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nie znane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedliłaś się: /odpowiednie podkreśl/
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
 w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
 na wsi
 w osiedlu,

Dlaczego:

Ponieważ rodzice w roku 1945 zostali przesiedleni z terenów położonych za Bugiem do Centralnej Polski i osiedlili się w woj. Poznań w miasteczku Zduny na małym gospodarstwie rolnym. Dlatego też, musiałam zamieszkać razem z rodzicami.

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:
 Po zdemobilizowaniu wróciłam do rodziców. Wraz z czworgiem rodzeństwa i rodzicami uprawialiśmy gospodarstwo. Prócz tego chodziłam również do pracy okolicznych gospodarzy aby w zamian otrzymać siłę pociągową do obrobienia naszego gospodarstwa. W roku 1948 R. K. U. w Jarocinie wezwało mnie do podjęcia pracy w Szkole Przesposobienia Przemysłowego w Krotoszynie na stanowisko komendantki kompani, po uprzednim przeszkoleniu w tym kierunku. W 1949 roku odwiozłam grupę absolwentek tejże szkoły do Zakładów Odzieżowych w Piławie Górnej, gdzie zatrudniono mnie po przez Zjednoczenie na stanowisko kierowniczkę internatu. W 1952r podjęłam pracę w Piławskiej Fabryce Przemysłu Jedwabniczego w tej samej miejscowości jako wychowawczyni Dómu Młodego Robotnika. Po likwidacji D.M.R. w roku 1957 przeniesiono mnie na stanowisko kierownika Administracyjno-Gospodarczego tychże Zakładów. W 1963r. z wyboru zajęłam stanowisko przewodniczącej Rady Zakładowej przy F.F.P.J. w Piławie Górnej. W 1969r. zrezygnowałam z przewod. Rady Zakład i pracuję w Dzile Zbytu w P.F.P.J. w Piławie Górnej.

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci: rodzina,
                                                  przyjaciele,
                                                  państwo,
                                                  społeczeństwo,
                                                  instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
                                                  tak,
                                                  nie,

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę-dokształcanie się: - I/3-2
-już w roku 1945,
-kilka lat później,/kiedy/
-kilkanaście lat później,
-wcale nie uczyłaś się

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " zawodową,
- " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zadecydowało o takim wyborze:

W okresie zdemobilizowania Jednostka Wojskowa proponowała mi pójście do szkoły medycznej z czego zrezygnowałam z uwagi na rodziców, którzy byli w podeszłym wieku i bez żadnej opieki. Na podjęcie jakiejkolwiek nauki nie pozwalały mi warunki materialne rodziców którym musiałam pomagać. Również niezbędną była moja pomoc starszej siostrze, która w szczególnych przykrych okolicznościach straciła męża na wojnie i pozostała z dwojgiem małych dzieci, o których to, Państwo i władze nie zainteresowały się, jako wdową po Polskim oficerze wojska Polskiego, który zginął dla sprawy Ojczyzny i Pokoju. I nadal pomagam jej bo nie otrzymała żadnej raty po mężu.

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz:

Jako fakturzystka w Dziale Zbytu

a/ Ile zarabiasz/jakie masz gospodarstwo/ 1.800,-zł

b/Jakie posiadasz mieszkanie: Pokoik z kuchenką na poddaszu bez kanalizacji

c/Czy posiadasz: Telefon,

radio,

telewizor,

adapter,

pralkę

łódówkę,

odkurzacz,

inne:

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie,

Dlaczego tak jest?

Lubię każdą pracę i do każdej jestem bardzo przywiązana. Jestem od małego dziecka przyzwyczajona do pracy i dyscypliny. Uważam, że każda praca uszlachetnia człowieka. Nie uważam człowieka, który nie szanuje pracy, a żyje w naszym społeczeństwie.

10. Czy fakt, że byłaś żołnierzem:

- ułatwiał Ci - załatwienie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymanie mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudniał,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Nie przyznawanie się do służby wojskowej to było niemożliwością, ponieważ w zakładach pracy czy też w urzędach obowiązkiem jest każdego wojskowego zameldowanie się. Przy załatwianiu jakichkolwiek spraw i gdziekolwiek, gdy się podkreśliło, że chyba mi się należy pierwszeństwo ze względu na służbę wojskową: Odpowiadano, myśmy wszyscy brali udział, wszyscy walczyliśmy, macie też czym chwalić się, może w ramkę was oprawić? itd.

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:
- poczucie własnej godności:	Tak.	nie.
- odwagę:	<u>tak.</u>	nie,
- wytrwałość w dążeniu do celu:	<u>tak</u>	nie,

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Sama wypowiedź front, to chyba mówi coś o odwadze. Czy człowiek chciał czy nie, to musiał być odważny bo inaczej sam by zginął. W wojsku był jeden cel to wytrwałość w dążeniu wygrania wojny. Moim celem w pracy i wytrwałością, to było zawsze poleprzenie pracownikom bytu i warunków w pracy. Jeżeli obiecałam komuś załatwić mieszkanie to na głowie stawałam a załatwić musiałam. Ciągłe obżeranie się z Dyrekcją w sprawie pracowników zawsze swoją cierpliwością wygrywałam sprawę, za co Dyrekcja ma mnie wyżej uszu.

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych	<u>tak.</u>	nie,
- zawodowych	<u>tak.</u>	nie,
- społecznych	<u>tak.</u>	nie,
- naukowych	<u>tak.</u>	<u>nie.</u>
- małżeńskich	tak,	<u>nie</u>
- towarzyskich	tak,	<u>nie</u>

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami:

Tak nie.

Dlaczego:

Po zdemobilizowaniu kobiet z wojska każda śpieszyła na poszukiwanie rodziny, krewnych, azy też znajomych ponieważ nie miano wiadomości gdzie się znajdują i nikt nie miał stałego miejsca zamieszkania więc wszystko rozwiało się przed siebie szukać jakiegoś osiedlenia się. Ja natomiast rzuciłam się w wir pracy zawodowej, a szczególnie do prac społecznych na terenie zamieszkania i zakładzie pracy. W ciągłej nawałnicy pracy nawet nie miałam czasu na wspomnienia wojsowe, a skąd dopiero na poszukiwanie koleżanek z wojska.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

Uważam za największe osiągnięcie w pracy, to zdobycie dużego zaufania całej załogi, serdeczności, i koleżeńskości. Jak również zdobywanie, a raczej bicie się o byt socjalno-bytowy całej załogi. Budowa żłobków, przedszkoli, organizowanie obiektów wczasowych, rozryfki i wycieczki po pracy, zawsze mi się to udawało ku zadowoleniu załogi i moim również.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

Zamąż nie wyszłam ze względu na opiekę Rodziców, a po drugie, tyle się napatrzyłam na różne małżeństwa które żyją nie wzgodzie, dzieci są zdane na łaskę losu, różne niesnaski i rozwody, to mnie odepchnęło od wyjścia za mąż. Dzieci swoich nie mam, ale dość się napracowałam przy obcych.

16. Podaj, gdzie ucza/uczyły się/Twoje dzieci:

-Jak kierowałaś ich losem:

-Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

17. Czy Twoja rodzina szczyci się tym, że byłaś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie,

Zilustruj to przykładami:

Jesteśmy z za Bugu, a osiedliliśmy się w poznańskim gdzie strasznie nie nawidzą Polaków z tamtych stron, stale były docinki do rodziców że jesteście komuniści, a wasza córka walczyła za komunizm itd. na co rodzice odpowiadali, jesteśmy dumni z tego, że nasza córka walczyła żeby nas Niemiec nie dręczył i żeby mieć Polskę wolną i niepodległą z czego i wy korzystacie. Na przykład załatwianie mieszkania, trudno było dostać, gdy rodzice podkerślali, chyba córce należy się i ma pierwszeństwo bo o to walczyła, a czasem to i przykro było rodzicom, że straciłam zdrowie na froncie, a opieki dziś nie masz, dziś cię nikt nie widzi.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy zniechęcią

Życie żołnierskie zespołowe jest lżejsze do pokonania wszelkich trudności i wykonuje się ze śpiewem i humorem. ~~W dwuletnim pobycie wśród żołnierzy~~

a/ Dwuletni pobyt wśród żołnierzy i na froncie jasnym jest, że ujemnie wpłynął na kobiecość. Chodzenie w spodniskach, pokonywanie ciężkich zadań które należą do mężczyzny, kobieta w wojsku wszystko pokonała na równi z mężczyznami i tym samym kobieta nabiera manier męskich i nie daje się ugiąć pod żadnym ciężarem w stosunku do mężczyzn.

b/ Czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe:

Podaj przykłady:

Służba wojskowa nie dała mi żadnych szans, prócz zimnej krwi i cierpliwości

c/ Czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

Najbardziej chyba przykre jest dla kobiety wojskowej to właśnie wytykanie. Przy różnych dyskusjach o wojnie, kto walczył i gdzie walczył, przy załatwianiu spraw urzędowych, a nawet przy wyrobieniu dowodu osobistego, słyszało się zawsze jedną odpowiedź. Co kobieta w wojsku? a co ona tam robiła!. Kobieta można nazwać żołnierzem?! chyba była kochanką pułku. A kto wam kazał tam iść! W końcu po tych wyśmiewiskach i obelgach człowiek wstydzi się poszczycić, że brał udział w wyzwoleniu Ojczyzny. Są też i ludzie co prawda mało, ale są, którzy do kobiet wojskowych mają duże ułnanie i szacunek. Ja uważam takich ludzi za kompletnie wyzutych z kultury i inteligencji i nie znających się na polityce która zmusiła kobietę do walki z hitleryzmem.

19. Czy Twoja córka/ dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

Dzisiejsza młodzież ma dużo zapachu i tak zwanego porywu, ale nie nadługo, jest mało obowiązkowa, niezdiscyplinowana i bardzo wygodna.

20. Podaj:

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji: Nie pełne 18.

b/ Jakie miałaś wykształcenie? Podstawowe.

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,

d/ osiedle,

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją? w Lucku/Wołyń/

f/ w jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko? Starszy sierżant.

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy? Krzyż Walecznych w 1945r.
Odznakę Grunwald 1946r. Brązowy medal za zasługi dla obronności Kraju w 1967r.

21. Czy chciałabyś coś od siebie dodać:

Muszę wspomnieć o tym co w ankiecie nie jest wogóle poruszone. Jak zaważyło wojsko na moje zdrowie i wogóle kobiety. Przede wszystkim dwu letni udział na froncie bardzo poważnie nadwyrężył moje zdrowie. Z tego okresu datuje się silna nerwica całego organizmu. Dorobiłam się poważnych żylaków na nogach i trepanacji czaszki wyniku czego prawe ucho jest zupełnie nie czynne, nie mówiąc już o różnorodnych dolegliwościach nabytych w zakładzie pracy. mieszkanie mam na poddaszu bez żadnej kanalizacji gdzie przez dwadzieścia lat noszę i wynoszę wodę, chyba to nie na moje zdrowie i siły. Mam na oku pokój z kuchenką i łazienką na I piętrze, ale jak go zdobyć? Chyba użyję szturmowego i takim sposobem ulżę sobie w ciężkiej mej sytuacji. Muszę mocno podkreślić, że na ogół jest bardzo małe zainteresowanie się wyteranami wojskowymi a z ką dopiero mówić o jakiejkolwiek opiece nad nami, naszymi rodzinami a szczególnie nad wdowami których mężowie poginęli podczas wojny.

Helena Kasioka

W
-

Korespondencja

Pismo Heleny Kenichy z datą Piława Górna 23 XI 1969
do Francz Krolskousky dot. przesłanie wypełnionej ankiety
podpisane i skompletowane
mps. org. k. l. s. 4

18/19
Piława Górna 23.XI.1969r.

21/16

Szanowna Pani.

W załączeniu przesyłam Pani ankietę i kilka zdjęć, które nie wiem czy będą nadawały się do wykorzystania w Pani pracy.

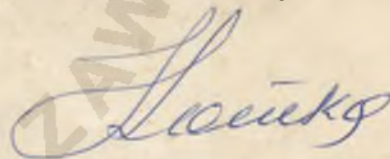
Przede wszystkim, bardzo pragnę Panią przeprosić za zlekceważenie tej ankiety, nie zdając sobie sprawy, że ta ankieta miała duży wpływ na Pani rozpoczętą pracę, za co jeszcze raz bardzo przepraszam. Ale, są też pewne ale, na które mam uzasadnienie. Otóż w tym czasie leżałam w szpitalu we Wrocławiu na trepanację czaszki, do kwietnia i w czerwcu poszłam ponownie ponieważ były komplikacje po operacyjnej. Więc proszę wybaczyć, ale moja głowa nie była zdolna do myślenia. A gdy to mogłam już zrobić, uważałam, to już za sprawę nie aktualną. Mogła Pani wcześniej upomnieć się o ankietę a byłaby już dawno zrobiona i z pewnością ~~staranniej~~ staranniej wykonana. Jeżeli byłyby potrzebne jeszcze jakieś dane o mnie to podam Pani adres mego brata zamieszkałego w Warszawie. Władysław Kasicki Warszawa 33 ul. Brazylijska 13/57. Dlatego podaję brata ponieważ w jednym czasie poszliśmy do wojska z tym, że brat pozostał w wojsku na zawodowego i jest do chwili obecnej, więc może dużo o mnie powiedzieć.

Proszę o zwrot zdjęć ponieważ są to pojedyncze.

Życzę Pani powodzenia w tej pracy, oraz dużych osiągnięć nad kobietami które walczyły o Wolność i Demokrację.

Bardzo przepraszam za błędy.

Z poważaniem "Stary Wiarus"

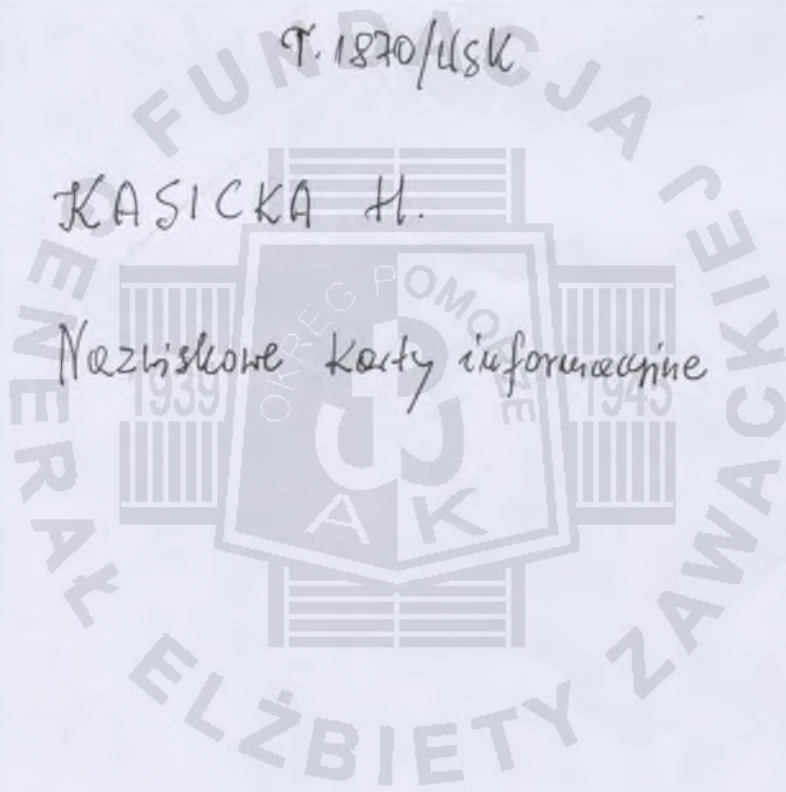

(V)

9. 1870/USK

KASICKA H.

Nazviskové karty informácie

1

T. 9870/15k

ZSRR-LWP

KASICKA Helena
z d.

Zródło informacji:

Ankieta anonimowa z 67r.

Korespondencja

21/16

I. Król./98

KASICKA Helena

STRZEGOMSKIE ZAKŁADY
WYROBÓW PAPIEROWYCH
"UNIPAP" Spółka z o.o.
59-220 Legnica, Jaworzyńska 17/19

TECZKA DO AKT

SWW 1824-331

ZN-96/1

